

CONSTANTIN ANDRIUȚĂ –
SAVANT EMERIT AL REPUBLICII MOLDOVA

Omagiu la 75 de ani

Medicul, profesorul universitar, savantul și poetul Constantin Andriuță s-a născut la 25 ianuarie 1937 în satul Măgurele, comuna Coșeni, județul Ungheni, într-o familie de țărani înstăriți. Despre satul natal profesorul universitar C. Andriuță scrie:

*„Măgurele, sat natal,
Ce se află după deal,
Între dealuri și vâcele,
Unde-s neamurile mele.
Sat cu multe mahalale,
Pe unde mergi – e bună cale,
C-o Fundătură și-un Țiglău,
Unde m-am născut și eu...”*

După absolvirea școlii primare din satul natal, în anul 1952 finisează studiile de 7 clase în satul Teșcureni, iar în 1955 – școala medie din orașelul Cornești. În același an, susține cu succes examenele de admitere la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău, Facultatea *Medicină Generală*, pe care o absolveste cu mențiune în 1961.

Sprrijinul și sacrificiul părinților pentru a-și vedea feciorașul medic adevărat nu are preț și nu poate fi supus estimărilor. De aceea, Domnia sa a închinat multe versuri, ba chiar și cărți anume acestor oameni scumpi inimii sale. După absolvirea Institutul de Stat de Medicină din Chișinău, tânărul doctor C. Andriuță își începe activitatea de medic-generalist în spitalul din satul Seliște, raionul Nisporeni, unde timp de 2 ani lucrează ca medic-șef, deservind de unul singur populația de 10 mii de locuitori din 6 localități.

În anul 1963, la îndrumarea Ministrului Sănătății din RM, Nicolae Testemițanu – marele patriot al neamului, care azi a devenit o legendă a medicinei basarabene – „doctorul C. Andriuță susține cu succes examenele de admitere în doctorantură la specialitatea *Boli infecțioase*, unde sub conducerea ilustrului savant în domeniul infectologiei Isak Drobinski efectuează cercetări științifice, care au fost materializate în teza de doctor în medicină cu tema *Caracteristica clinică și de laborator ale formelor atipice de hepatite virale*, fiind susținută cu succes în anul 1967.

Paralel cu munca științifică, domnul C. Andriuță a reușit să plece în timpul verii ca medic de detașament studentesc pe pământurile de țelină din Kazahstan. Deoarece mai fusese de două ori în anii de studenție în atare misiune, la urmă s-a ales, pentru merite în muncă, cu o medalie din partea Sovietului Suprem al republicii respective.

Din anul 1967 doctorul în medicină C. Andriuță activează la Catedra *Boli Infecțioase* în calitate de asistent, îmbinând munca didactică, curativă, științifică și cea obștească în cadrul Facultății *Medicină Preventivă*. Din anul 1970 până în decembrie 1984 a activat în postul de conferențiar la aceeași catedră, însă, fiind pasionat de știință, a continuat să exploreze insistent și asiduu problemele hepatitelor virale. În baza cercetărilor efectuate, în anul 1982 dnul conferențiar C. Andriuță susține teza de doctor habilitat în medicină la tema *Importanța clinică și patogenetică a izoenzimelor în hepatitele virale A și B*, devenind unul dintre specialiștii de frunte din Republica Moldova în maladiile infecțioase, inclusiv în hepatitele virale.

În decembrie 1984, prin concurs unional, dnul C. Andriuță ocupă postul de șef al Catedrei *Boli Infecțioase*, în care a activat până în luna septembrie 2007, ulterior prin contract până în prezent ocupă postul de profesor universitar la aceeași catedră. În anul 1987 i s-a conferit titlul științifico-didactic de profesor universitar.

Domnul profesor C. Andriuță, fiind un specialist de talie înaltă, este recunoscut și ca un pedagog exigent și animator al căutărilor îndrăznețe în domeniul patologiei infecțioase. Dnul profesor consideră activitatea didactică o sarcină primordială, angajându-se în elaborarea și redactarea programelor de instruire, a indicațiilor metodice, ghidurilor, pentru o pregătire mai eficientă a studenților și rezidenților în domeniul patologiei infecțioase.

Pentru facilitarea instruirii medicale în limba română, profesorul C. Andriuță a alcătuit, pentru prima dată în sistemul de învățământ de la noi, un dicționar rus-român cu termeni ce țin de domeniul patologiei infecțioase, organizând totodată o slaidotecă cu diapozitive în culori pentru ameliorarea procesului

didactic. În postura de coordonator științific și-a pus umărul la traducerea din limba rusă în română a compendiului *Boli infecțioase* (autori – academicianul V. Pokrovski și profesorul C. Loban, 1993).

Sub conducerea Domniei sale, colaboratorii catedrei continuă să exploreze o temă de mare rezonanță pe teritoriul Republicii Moldova și nu numai – cea a hepatitelor virale, maladii ce se implică evident și stringent în morbiditatea populației, conducând deseori la consecințe grave, unele sfârșit tragic. Dumnealui este specialistul și savantul care în premieră a studiat foarte detaliat particularitățile clinice, epidemiologice și de laborator ale formelor atipice (fruste, anicterice, subclinice și inaparente de hepatite virale A și B; importanța clinică și patogenetică a izoenzimelor în hepatitele virale A și B). Pentru prima dată, împreună cu colaboratorii catedrei, a cercetat aspectele imunologice ale hepatitelor virale obișnuite și mixte, în diverse forme de hepatită virală delta și în hepatita virală B acută AgHBs-negativă. Elaborările mai valoroase au fost probate și implementate în serviciile acordate în Clinica de boli infecțioase, în alte unități spitalicești și sanitare din republică. Acestea sunt utilizate și în procesul didactic pentru studenți, rezidenți-infecționiști și interniști.

Dragostea de poezie l-a condus pe prof. C. Andriuță la un gând îndrăzneț: pentru prima dată a publicat în limba română, în versuri, bolile infecțioase, tropicale și parazitare. Profesorul C. Andriuță, în calitate de redactor științific principal, a participat la editarea și îngrijirea materialelor conferințelor științifico-practice ale Societății infecționiștilor din Republica Moldova pentru anii 1991, 1996, 2001 și 2006.

Persoanele versate în domeniu, în primul rând savanții și specialiștii, apreciază la justa valoare acele trei monografii, precum și manualul scris în limba română *Boli infecțioase și parazitare* (în viziune populară), cele cinci ghiduri practice, precum și cărțile scrise în versuri cu tentă didactică. Domnia sa a semnat până acum în total 12 cărți de versuri, deținând un record indiscutabil în această privință printre colegii-medici.

Profesorul C. Andriuță a fost angajat în multe colaborări cu colegii de breaslă în cercetarea aspectelor clinico-epidemiologice ale diferitelor maladii infecțioase: febra tifoidă, dizenteria, salmonelozele, yersinioza, rickettsiozele, toxoplasmoza, malaria, botulismul, trichinoza, holera, difteria, febra Q, infecția HIV/SIDA etc. Dumnealui a participat nemijlocit la descifrarea, localizarea și lichidarea focarelor epidemice de febră

tifoidă, dizenterie, toxiinfecții alimentare, holeră, hepatită virală A, antrax, botulism, difterie, infecție meningococică, gripă, leptospiroză etc.

Activând pe parcursul a 27 de ani (1979-2006) în calitate de infecționist principal netitular al Ministerului Sănătății, domnul profesor C. Andriuță a urmărit permanent și cu mare atenție sporirea calificării profesionale a detașamentului de medici-infecționiști din republică, având grijă de orientarea acestora și de analiza activității lor în lichidarea diverselor izbucniri epidemice ale maladiilor infecțioase pe teren. Împreună cu conducerea Spitalului *Toma Ciorbă* și cu colaboratorii catedrei pe care a dirijat-o 23 de ani, a inaugurat Centrul Republican de Toxoplasmoză, secțiile de terapie intensivă, baroterapie, cabinetele de examinare ultrasonografică și de dispensarizare a persoanelor care au suportat hepatite virale.

În cei 48 de ani de activitate la catedră, dnul profesor a publicat circa 545 de lucrări științifico-didactice, inclusiv: articole – 144, teze și materiale științifice – 307, indicații sau elaborări metodice – 40, inovații – 30, invenții – 2, ghiduri practice – 5, manuale – 2 (unul în traducere din limba rusă), monografii – 3, cărți de versuri – 12.

Brevetul de invenție *Produs cu acțiune antivirală de origine vegetală*, obținut de profesorii C. Spănu, C. Andriuță și coautorii, a fost apreciat cu Medalia de Aur la Salonul Internațional de Expoziție a Necesităților Tehnice din București, 1999.

De când s-au început schimbările democratice în Republica Moldova, profesorul C. Andriuță a participat la circa 285 de emisiuni la radio și televiziune, a publicat mai multe articole pe teme medicale în diverse ziare și reviste de profil. Sub dirijarea științifică a dumnealui au fost susținute 7 teze de doctor în medicină și 3 teze de doctor habilitat.

Spațiul actual nu ne permite să redăm toată activitatea prodigioasă pe tărâm obștesc a reputatului savant, punctând doar cele mai relevante funcții: infecționistul principal al MS din RM, președinte al Societății infecționiștilor din Republica Moldova, președintele Comisiei de atestare a medicilor-infecționiști, președintele Comisiei științifice în maladiile infecțioase a MS, președintele Comisiei de Concurs a corpului profesoral a USMF *Nicolae Testemițanu* (în diferiți ani); vicepreședinte, ulterior președinte al Consiliului Științific specializat pentru susținerea tezelor de doctor și de doctor habilitat în medicină, membru al Comisiei de experți a MS (în diferiți ani), membru al Comisiei republicane a MS pentru atestare a medicilor-epidemiologi, membru

al Comisiei republicane extraordinare antiepidemice guvernamentale etc.

Despre versurile profesorului C. Andriuță, regretatul profesor Vasile Melnic, fost șef de Catedră a limbii române, a menționat: „Nu e chiar atât de ușor și simplu să faci versuri sau cronici rimate, să le scrii pe înțelesul tuturor, să meditezi asupra fiecărei strofe, să urmărești o logică, un crez în gândire și expresie. Principalul e că versurile sale vin din inimă și în cunoștință de cauză”. E greu să nu cazi de acord cu atare apreciere atât de clară, sinceră și senină. După opinia altor persoane versate în materie, aceste volume de versuri ale domnului profesor C. Andriuță pot servi drept manual suplimentar pentru studenți și rezidenți.

Activitatea științifică a fostului șef de catedră Boli infecțioase, tropicale și parazitologie medicală C. Andriuță începută încă din anii de studenție a trecut ca un fir roșu prin toate acțiunile sale profesionale, continuând fructuos și la această vârstă frumoasă de 75 de ani.

Pentru activitatea sa rodnică și merituosă, domnul profesor Constantin Andriuță a fost distins cu mai multe diplome și medalii. De asemenea, i

s-a conferit titlul onorific de *Om emerit al Republicii Moldova* și a fost decorat cu Ordinul *Gloria Muncii*. Numele domnului profesor este punctat de biblioteca din satul natal, Măgurele, dumnealui a devenit Cetățean de Onoare al acestui sat. Din anul 2006, domnul profesor a fost ales Președinte de Onoare al Societății infecționiștilor din RM, iar din 2007 a fost inclus în rândurile savanților-medici iluștri ai USMF „Nicolae Testemițanu”.

Profesorul universitar Constantin Andriuță a intrat deja în istoria medicinei naționale. Viața dumnealui este o adevărată epopee a unui om, a unui savant, a unui pedagog care a educat mii și mii de străjeri ai sănătății, a unui doctor iscusit ce a salvat mii și mii de vieți omenești, a unui compatriot român adevărat, care prin versul său apără cu demnitate valorile lăsate ca moștenire de Mihai Viteazu, Ștefan cel Mare și Sfânt, Mihai Eminescu.

Viorel Prisăcari, profesor universitar,
Savant Emerit al RM,

Victor Pântea, profesor universitar,
Tiberiu Holban, doctor habilitat în medicină,
conferențiar universitar